

**ΔΕΥΤΕΡΑ 18
ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ**

11 μ.μ.

FEREIDUN FARIANT

*ποιήματα του διαβάζει ο ίδιος ο
ποιητής και γνωστοί ηθοποιοί.
Προλογίζει ο Τίτος Πατρίκιος.*

۷۶۱

«افسانه‌هایی از بهشت» عنوان تازه‌ترین کتابی است که از فریدون فریاد شاعر ایرانی ساکن یونان در این کشور از سوی انتشارات «آرموس» منتشر شده است.

این کتاب که نخستین کتابی است که در یونان مستقیماً از زبان فارسی به یونانی ترجمه و منتشر می‌شود، حاوی پنج داستان جادویی از ادبیات کهنسال فارسی است. این پنج داستان از هفت‌گنبد نظامی، منطق‌الطیر عطار، شاهنامه فردوسی و همای و همایون خواجهی کرمانی انتخاب شده‌اند و عبارتند از: بهرام در گنبد سیاه یا افسانه بهشت گمشده، بهرام و شاهزاده خانم چین یا افسانه خیر و شر، داستان شیخ صنعان با عنوان شیخ عاشقی که تغییر دین داد، داستان اسکندر و پادشاه هند، و همای و همایون یا بخت شهزاده بلند اقبال.

کتاب حاوی مقدمه مفصل و روشنگر مترجم درباره ادبیات کهنسال فارسی، ارتباط افسانه‌های مردمی با شاعران بزرگ ایرانی و نقاط مشترک این ادبیات با ادبیات یونانی و تأکید بر نقش و چهره اسکندر در شعر و ادب فارسی است.

ویرایش متن و اشعار کتاب را شاعره یونانی خانم کادیو گولیموا به عهده داشته است و صفحات کتاب را مینیاتورهای ایرانی قرن پانزدهم و شانزدهم میلادی تزئین می‌کنند.

کتاب دوبار در فاصله یک ماه، در مرکز فرهنگی «پانوراما» به مشتاقان کتاب معرفی و عرضه شد. در این دوبار که جمعیت زیادی گرد آمده بودند، مترجم و ویراستار کتاب درباره تاریخ و

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟ

Πέντε μαγικές ιστορίες
από την αρχαία περσική λογοτεχνία

انسانه عالی از بهشت
چهلستان با دین از ادبیات کهنال ناری

ترجمه از ناری بریرانی
فریدون فریاد

دیراستار:
کادین کولیووا

نشر آریوس
آبی ۱۷۷

Μετάφραση από τα περσικά
Fereydun Faryad

Ἀνάκληση κειμένου-ἐπιδόση ποιημάτων-ἐπιστολὴ
Καθὼς Κολύμβα

ISBN 960-527-036-6

• Ἐκδόσεις ΑΡΜΟΣ, 1997
Μουσικογραφείου 7, 106 78 Ἀθήνα
τηλ. 3304196 - 3830604, fax 3819439

Ἐκδόσεις Ἀριμύ

۷۶۲

فرهنگ و ادب ایران سخنرانی کردند و در پایان به سؤالات حاضرین پاسخ گفتند؛ در انتهای برنامه، موسیقی شرقی که یادآور موسیقی اصیل ایرانی بود، توسط سه موسیقیدان که خود و نی و تنبک می‌زدند، به حضور عرضه شد.

□

پیش از این از فریدون فریاد دو کتاب دیگر به زبان یونانی چاپ و منتشر شده بود: «خوابهایم پر از کیبوتر و بادبادک است» حماسه‌ای کوچک درباره جنگ و صلح با ترجمه یانیس ریتسوس شاعر بزرگ یونانی و «آسمان بی‌گذرنامه» مجموعه اشعار فریاد به یونانی با مقدمه ستایش‌آمیز ریتسوس.

این دو کتاب را مطبوعات یونانی با شور و تحسین بسیار استقبال کردند. منتقد یک روزنامه پرتیراژ در مقاله‌اش با عنوان «یک کتاب غیرمنتظره از ایران»، کتاب «خوابهایم پر از کیبوتر و بادبادک است» را «کتابی از هر لحاظ عالی» توصیف کرده است.

□

فریدون فریاد در این دو ساله اخیر، فعالیتهای فرهنگی بسیاری در یونان داشته است؛ علاوه بر نگارش مقالاتی درباره ریتسوس در روزنامه‌ها و گاهنامه‌های ادبی، با عنوان: «در جستجوی آثار گمشده ریتسوس» و «یانیس ریتسوس در ایران و زبان فارسی»، شبهای شعر و سخنرانی

موفقی در دانشگاه پللی تکنیک آتن و دیگر مراکز فرهنگی و هنری یونان داشته است. در این اجتماعات، مشتاقان یونانی شعر و ادب، به ایران و ادبیات و فرهنگ ایرانی بسیار علاقمند شده‌اند. از جمله این شبها می‌توان به این موارد اشاره کرد:

شب شعر مرکز فرهنگی و تفریحی «کافه پاراستاسی»، که در این شب شاعر برجسته یونانی «تیتوس پاتریکیوس» درباره فریاد سخنرای جالبی ایراد کرد و سخنانش را با این جمله آغاز کرد که در ایران همه شاعران خوش اقبال، نامشان با حرف «ف» آغاز می‌شود چون فریاد، فردوسی، فرخزاد، فروغی و ...

در این شب علاوه بر شعرخوانی خود شاعر، چند هنرپیشه تئاتر اشعار او را برای حاضرین قرائت کردند؛ برنامه با نمایش اسلایدهایی از ایران و پخش موسیقی ایرانی و همنازای موسیقی شرقی توسط چند هنرمند آفریقایی و یونانی همراه بود؛ نیز صحنه را آثار یک نقاش یونانی که از هنر ایرانی و اشعار فریاد الهام گرفته بود، تزئین می‌کرد.

شب شعر مرکز فرهنگی «انالاکس» که فریاد به جز اشعار «آسمان بی‌گذرنامه»، اشعار تازه‌اش نیز برای حاضرین قرائت کرد.

شب شعر مرکز فرهنگی - هنری «ان پلو» که در آن سه شاعر یونانی درباره فریاد صحبت کردند و شاعری دیگر اشعار خود را که در ستایش و استقبال «آسمان بی‌گذرنامه» خطاب به فریاد سروده بود، قرائت کرد.

شبهای شعر و موسیقی «اتحادیه اروپایی نویسندگان، هنرمندان و دانشمندان». و نیز شب شعر مشترکی در مرکز فرهنگی شهرداری آتن با عنوان «شاعران مهاجر»، که در این شب به جز فریدون فریاد از ایران، شاعرانی از آرژانتین، سودان، گینه، قبرس اشغالی، قبرس آزاد، تراکیس شرقی و یونان اشعار خود را خواندند. این شب را، گاهنامه ادبی «امبرلا» (چتر) ترتیب داده بود. سال گذشته، کنگره جهانی شعر کاوایی در اسکندریه، فریدون فریاد را برای شرکت در این کنگره به مصر دعوت کرد که به علت ندادن ویزا از سوی سفارت مصر در یونان، متأسفانه موفق به این سفر نگردید.

□

فریدون فریاد در این اواخر به موازات آموختن زبان یونانی باستان، گلچینی از اشعار قدیم و جدیدش را به فارسی و یونانی برای چاپ آماده می‌کند و شهبای همکاری با یک گاهنامه فرهنگی - اجتماعی یونانی درباره فرهنگ و ادب و تاریخ ایران می‌شود.

شعر صوفیانه فارسی -

ویدا فرهودی

مقدمه‌ای بر

کاربرد عرفانی شعر کلاسیک

Persian Sufi Poetry
An Introduction to the
Mystical Use of Classical Poems
J.T.P. De Bruijn
First Published in 1997
By Curzon Press
142 Pages Price 12.99 L

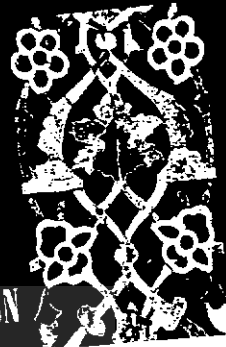
انتشارات انگلیسی «کرزن» (Curzon) کتابهایی متعدد برای شناساندن عرفان و تصوف ایرانی و عرب دربارهٔ شیخ محمود شبستری، حلاج، روزبهان بقلی و سهروردی به چاپ رسانیده که همگی منابع خوبی برای خوانندگان علاقمند، دانشجویان و دانش پژوهان به شمار می‌آیند. جدیدترین کتاب این انتشارات در این زمینه «شعر صوفیانه فارسی - مقدمه‌ای بر کاربرد عرفانی شعر کلاسیک» نام دارد که در سال جاری میلادی (۱۹۹۷) منتشر شده مؤلف آن محقق و ایرانشناس هلندی «یوهانس توماس پیتر دوبرین» (Johannes Tomes Pieter de Bruijn) است. دوبروین متولد ۱۹۳۱ و استاد سابق کرسی زبان فارسی دانشگاه لیدن (Leiden) در ۱۹۸۳ نیز کتابی در «بررسی تأثیرات متقابل اعتقادات مذهبی و ادبیات بر زندگی و آثار حکیم سنائی غزنوی» به تحریر درآورده است، همچنین صاحب مقالات متعدد در مطالعه ادبیات فارسی و تاریخچهٔ فارسی‌شناسی در اروپاست. او در سال جاری میلادی، ترجمه‌ای نیز از گلستان سعدی به زبان هلندی منتشر کرده است.

«دوبروین» در دیباچهٔ کتاب ۱۴۲ صفحه‌ای «شعر صوفیانه فارسی» می‌گوید:

«موضوع این کتاب بسیار گسترده است چون نه تنها شامل اشعار عرفانی شاعران پارسی‌زبان ایران کنونی، افغانستان، تاجیکستان (کشورهای فارسی‌زبان) می‌شود بلکه آثار فارسی بوجود آمده در هندوستان، آسیای مرکزی و ترکیهٔ فعلی را هم دربر می‌گیرد. در نتیجه باید توجه داشت که توضیح مفصل این مطالب در محدودهٔ این صفحات نمی‌گنجد و پژوهندگانی که مایل به

PERSIAN SUFI POETRY

AN INTRODUCTION
TO THE MYSTICAL USE
OF CLASSICAL POEMS

J.T.P. DE BRUIJN

۷۶۵

در یافت دانسته های بیشتر هستند بهتر است که در کتابهای نامبرده در بخش مراجع کتاب به تفحص بپردازند. به رغم این گفتار فروتنانه، کتاب با وجود محدودیت صفحات، بس جامع است. نویسنده پس از اشاره ای کوتاه به تاریخ دگرگونیهای زبان فارسی پس از نفوذ زبان عربی حضور فراگیر عربی را به خصوص در ادبیات مذهبی و عرفانی متذکر می شود. سپس به معرفی انواع شعر کلاسیک فارسی (رباعی، قصیده، غزل، و مثنوی) می پردازد. «دوبروین» یادآوری می کند که شعر عرفانی ابتدا در زبان عربی زاده شد اما در فارسی بود که به شکوفائی روز افزون دست یافت.

«دوبروین» در طول چهار بخش اصلی کتاب، بیشتر به اشعار نظر دارد تا به شاعران و تنها به شرح مختصری از زندگینامه ها اکتفا می کند.

بخش نخست کتاب «شعر صوفیانه پارسی» به بررسی اشعار کوتاه عرفانی (رباعی و دوبیتی) اختصاص دارد. در آنجا نویسنده به حکیم عمر خیام، باباطاهر عریان و شیخ عطار (مختارنامه)، شیخ ابوسعید و افضل الدین کاشی (باباافضل)، پرداخته است، پس از ذکر زندگینامه کوتاه و آوردن نمونه های شعر، در نهایت بخش را با جمع بندی و بخشی کوتاه درباره رباعی به پایان برد. بخش دوم کتاب به قصاید مذهبی - عرفانی اختصاص دارد و پس از تعریف قصیده و توضیح در باره مقاصد گوناگون این دو نوع شعر به ترتیب تاریخ، به ذکر مثنای هائی از کسایی، ناصر خسرو، سنائی، خاقانی و دیگر شاعران، معاصر او همچنین جمال الدین محمد عبدالرزاق، پسرش کمال الدین اسماعیل و شیخ عطار پرداخته است.

بخش سوم کتاب، بررسی شعر عاشقانه یا غزل را در بر میگیرد. در این قسمت «دوبروین» به تعریف عشق عرفانی و توضیح تاریخچه غزل در تاریخ ادبیات، اهداف غزل، غزل عرفانی و مسئله قلندری پرداخته است، از شاعران غزلسرا و آثارشان صحبت کرده و سپس ویژگی های غزل حافظ را به طور خاص بررسی نموده است (با ذکر مثال).

بخش چهارم «شعر صوفیانه فارسی» به بررسی اشعار اخلاقی - آموزشی داستانی و تمثیلی مربوط می شود، در آن به اندرز نامه ها و پندنامه ها، مثنوی های حکیم سنائی، مخزن الاسرار نظامی، مثنوی های عطار مثنوی معنوی مولانا جلال الدین رومی، آثار سلطان ولد، بوستان سعدی، جام جم اوحدی، آثار خواجوی کرمانی، گلشن راز شیخ محمود شبستری، هفت اورنگ جامی و بعضی مثنوی های دیگر توجه و به ذکر نمونه ها، منشأ تأثیرگیری اشعار و توضیحات دیگر پرداخته شده است. در فهرست مراجع به ۲۳ عنوان کتاب خارجی در زمینه ادبیات عرفانی فارسی و نزدیک به ۶۰ عنوان کتاب فارسی یا ترجمه شده از زبان فارسی بر می خوریم که تعدد مراجع نشانگر دقت نظر و احساس مسئولیت «دوبروین» نسبت به نوشتار خویش است. شاید به همین سبب کتاب حجم ۱۴۲ صفحه ای او به خوبی توانسته است به شکلی فشرده، در برگیرنده اطلاعاتی سودمند باشد.